

Universitätsbibliothek Paderborn

Cvrsvs Theologici ...

Ea Brevitate Conscriptus, Qvam Tot Tantarvmqve Rervm Amplitudo Et
Varietas Patitvr ...

Quas Secunda Secundæ Et Tertia Pars Divi Thomæ Complectitvr -
Qvæstiones Insvper Ad Mores, & praxim spectantes, maximè circa
Sacramenta, accuratè declarantur

Carleton, Thomas Compton

Leodii, 1664

Sect. V. Argumenta contententia posse puram creaturam satisfacere pro
peccato mortali.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13826

XVII.
Vterius de-
claratur ra-
tio à D. Tho-
ma proxima
assignata.

Si exiguus
conferatur
honor Regi
à plebeio ex-
hibitus, hoc
à fortiore
conferatur in
honore à
creatura
praestito Deo.

Explicatur ulterius hæc ratio: Peccatum mortale censetur ab omnibus gravis offensa contra Deum, omnis autem compensatio, & obsequium à purâ creaturâ Deo exhibitum, est leve respectu summæ illius majestatis, quæ obsequia longè excellentiora meretur: unde dum plebeius Principem salutat, caput ei honoris causâ aperiendo, censetur ab omnibus res exigua, quia nihil penè est respectu dignitatis illius personæ, minis autem est respectivè erga Deum honor quivis à purâ creaturâ ei oblati, cum infinitis major sit distantia inter levem aliquem honorem Principi à plebeio oblatum, & inter quodvis obsequium Deo praestitum, cum dignitas honoris & satisfactiois decreseat ex vilitate offerentis, & ejus cui offertur dignitate, offensa è contra crescat, infinite autem in dignitate superat Deus quemvis Principem terrentum.

SECTIO QUINTA.

Argumenta contententia posse puram creaturam satisfacere pro peccato mortali.

I.
Quamvis
remissio pec-
cati sit quid
naturale,
actus verò
contritionis
sit super-
naturalis,
hic tamen
non est suffi-
ciens com-
pensatio pro
peccato mor-
tali.

Multa in
mitate phy-
sica perfe-
ctiora, con-
feruntur in genere
moris alius
inferiora.

II.
Sic similiter
remissio pec-
cati, quam-
vis in genere
physico sit
quid merè
naturale,
in genere
moris tamen
est ejusdem
ordinis cum
offensâ.

III.
Dices: Per
actum amo-
ris redditur

OBJICIES primò: Remissio peccati præcisè est quid naturale, cum etiam contingere possit hominibus in purâ naturâ, contritio autem est supernaturalis, ergo erit sufficiens compensatio pro peccato. Contra: Ergo & per actum etiam naturalem sufficenter compensari posset, quod opinor nemo concedet, cum in valore physico sit remissio peccati æqualis, imo melior, est enim entitas physica, hæc sola negatio. Respondeo, Ergo multa in genere physico longè inferiora, censeri in genere moris superiora, ut aurum gemmæ, & res variæ inanimatæ animatis, imo ipso homine, qui exiguâ subinde pecuniâ venit, & ut non abeam longius, in eo qui haberet centum gradus gloriæ heterogeneos, secundum entitatem physicam reliqui omnes superant in perfectione & valore primum, & tamen quoad æstimationem moralem primus excedit reliquos omnes, etiam collectivè sumptos, & conferretur Deus majus beneficium conferre, homini in purâ naturâ existenti, dando illi unum gradum gloriæ, quam ei, qui jam habet primum gradum dando reliquos nonaginta novem: quod clariùs constat in ablatione, majus enim damnum conferretur pati is, qui si unum tantum habet gradum gloriæ, illo orbaretur, quam qui habet centum, reliquis omnibus præterquam uno, cum uno retento maneat adhuc simpliciter beatus, & nullius rei egens.

Idem ergo est in præsentî; licet enim remissio peccati sit in genere physico quid merè naturale, & imperfectior multis rebus, etiam naturalibus, in genere tamen moris est ejusdem ordinis cum offensâ, quæ in æstimatione morali, seu judicio prudentum censetur superius, seu altioris ordinis ad omnem satisfactionem puræ creaturæ. Judicio autem prudentum censeri peccatum altioris ordinis constat ex superioribus, ubi ex communi consensu Patrum, & Sancti Thomæ id ita esse ostendimus.

Objicitur secundò: Per contritionem, vel actum amoris, redditur totum Deo quod per odium ab eo fuit ablatum, ergo tam bonus est actus amoris, quam malum odium, & conse-

quenter æqualis compensatio. Confirmatur: Sicut in peccatum ratione dignitatis personæ offensa, refunditur quædam infinitas, ita & in actum amoris, cum veretur circa objectum similiter infinitum. Contra primò: Hoc enim argumentum probaret, etiam per actum amoris Dei naturalem in purâ naturâ satisfieri posse pro peccato odii Dei, cum reddat illud, quod odium abtulit. Contra secundò: Ergo si quis Principem vulnerasset, sufficenter ei satisfaceret vulnus iterum curando, cum sanitatem ablatam restituat, quod tamen negant omnes, sed quantumcumque sit quoad restitutionem ablati constituta æqualitas, pro injuriâ tamen illatâ, aiunt gravissima ei deberi supplicia, & mortem ipsam. Unde Aristoteles 5. Ethic. cap. 5. assignans medium justitiæ in commutationibus involuntariis sic habet: Si è Magistratu aliquis vilem personam injustè percuteret, cum repercutiendum non esse, parva enim censetur injuria vili homini percuti à Principe, aut Magistratum gerente: at si plebeius Magistratum percussisset, is non solum repercutiendus, sed supplicio etiam afficiendus esset, quod nimirum sine cumparatione ullâ ex dignitate personæ percussisse crescit injuria.

Respondetur itaque, diversa esse hæc duo, restituere ablatum, & satisfacere pro injuriâ: primum fit constituendo æqualitatem in bonis ablati, vel imminuti, sive illa materialia sint, sive spiritualia, ut honor, fama, &c. Quod ut intelligatur, notanda differentia inter famam & honorem, fama enim est existimatio, seu opinio alienæ bonitatis & excellentiæ, &c. honor verò ulterius dicit testificationem hujus opinionis de alienâ excellentiâ: detractio itaque lædit famam, quod si ii, apud quos malè quis de altero loquitur, non credant, vel aliunde rectam iterum de eo opinionem conceperint, non tenebitur detrahere ad famam restitutionem: honorem verò lædit contumelia, seu convitium, utpote quod tollit testificationem nostram externam de alienâ excellentiâ, unde licet nemo adfuerit, vel licet ii, qui adfuerint, non mutaverint opinionem, adhuc tenebitur qui contumeliam intulit satisfacere, idque secundum proportionem injuriæ spectatis circumstantiis offendentis & offensus. Cum ergo injuriæ gravitas peculiari quodam modo desumatur ex dignitate personæ offensa, & vilitate offendentis, nullæ circumstantiæ creatæ in satisfaciende efficere possunt satisfactionem, cum quantumcumque sint perfectionis, infinite distent à perfectione divinâ, quæ refundit quantitatem moralem in offensam, idque longè alio modo quam dignitas objecti in actum satisfactorium, cujus valor desumitur non ex dignitate ejus cui offertur, sed offerentis, alioqui pro injuriâ illata cuivis personæ, etiam summæ dignitatis, per quamlibet satisfactionem secundum quantitatem quasi materialem æqualem, eidem posset satisfieri, quod, inquit, Tannerus hic, disp. 1. quæst. 2. dub. 8. num. 282. est absurdissimum, & contra sensum omnium Sapientum.

Objicies tertio, illud Apostoli ad Rom. 5. Non sicut delictum, ita & donum, ergo donum, quod accepimus per Christum majus erat damno, quod nobis intulit Adamus. Respondetur, sensum Apostoli esse Christum non nudè nobis remissionem peccati obtinuisse, sicut illud in nos transfudit Adamus, sed copiosam etiam gratiam, & dona supernaturalia in nos suis meritis derivasse, ut rectè P. Conzen in hunc locum, unde subdit Apostolus

solum Deo
quod per
odium ei
fuit abla-
tum.

Sola restit-
tio ablati
non sufficit
ad satisfac-
tionem, sed
fieri debet
compensatio
pro injuriâ.

IV.
Differentia
inter resti-
tutionem,
& satisfac-
tionem.

Honor &
fama quo
pulsò dif-
ferant.

Famam læ-
dit detrac-
tio, hono-
rem contu-
melia.

Restitutio
fama non
sufficit pro
contumeliâ.

Nulla cir-
cumstantia
creata effi-
cere possunt
satisfactio-
nem aqua-
lem peccato
mortalis.

V.
Objicitur
illud Apo-
stoli, Non
sicut delictum,
ita & donum.

TOM. II.

Apostolus versu 20. *Vbi abundavit delictum, superabundavit gratia.* Deinde Adamus lapsu suo unum solum in posteros peccatum transfudit, idque originale, quod levius censei solet actuali, Christus verò non pro hoc solum satisfecit, sed etiam pro actualibus, sicque non sicut delictum, ita & donum. Quid quod Christus morte suâ, & meritis non è carcere solum nos liberavit, sed in regnum transfudit, faciens nos hæredes Dei, & sibi cohæredes.

Longè magis nobis profuit Christus, quàm novus Adamus.

VI.

Quod Deus sit infinitè bonus non obstat quo minus refundat malitiam gravem in mortale peccatum.

Objicitur quartò: Deus est infinitè bonus, quo pacto ergo refundere potest in peccatum, ut sit quid altioris ordinis. Respondetur, vel ob hoc ipsum illud refundere, injuria enim contra magis bonum est digna majori vituperio. Et hoc argumentum probaret peccatum non esse omnino grave malum, cum eodem modo argui posset Deum, utpote bonum, non posse omnino refundere in illud malitiam.

VII.

Dicitur: Ergo nec pro peccato veniali satisfieri à nobis potest ad æqualitatem.

Objicitur quintò: Hinc sequi etiam peccatum veniale, cum sit offensa Dei, esse ordinis etiam simpliciter superioris, & consequenter pro eo à purâ creaturâ, ad æqualitatem satisfieri non posse, contra superius dicta Sectione secundâ. Negatur consequentia, nam juxta Sanctum Thomam 1. 2. quæst. 88. art. 1. & alibi, peccatum veniale non est simpliciter peccatum, injuria & offensa, sed secundum quid, & analogicè, ut ait, nec simpliciter contra, sed præter legem, quam etiam doctrinam approbat Suarez disp. 2. de peccatis, sect. 5. vel enim est actus deliberatus in levi materiâ, vel indeliberatus in quacunque, si hoc, non est, inquit, peccatum simpliciter, cum non sit actus humanus, & rationalis simpliciter, sed solum secundum quid, si primum, nec etiam est peccatum & transgressio simpliciter, quia quisquis non peccat mortaliter, dicitur simpliciter servare legem & mandata, & omnis justus dicitur legis servator, unde de Sancto Zachariâ & Elizabeth dicitur Lucæ 1. *Incedentes in mandatis Domini sine querelâ*, quos tamen non videtur dubium, subinde venialiter peccasse, cum septies in die cadat justus.

Variè declaratur quo pacto peccatum veniale sit solum peccatum secundum quid.

VIII.

Objicitur: Tantum placent Deo opera bona, ac displicent mala, ergo possunt illa pro his satisfacere.

Objicitur sextò: Tantum placent Deo opera bona justorum, quantum displicent impiorum peccata, ergo sunt ejusdem ordinis in bonitate, atque illa in injuriâ. Antecedens probatur, tantum merentur præmium, quantum hæc pœnam, ergo &c. Respondent aliqui negando antecedens, ad probationem distinguunt etiam antecedens, merentur tantum præmium, quantum hæc pœnam ex naturâ suâ, nego antecedens, ex ordinatione divinâ concedo, communis enim est Theologorum vox Deum punire citra, præmiare ultra condignum. Pater Tannerus autem hic, disp. 1. quæst. 2. dub. 10. num. 333. insinuat nullam posse tantam pœnam assignari peccato mortali, quâ nequeat gravior & gravior assignari in infinitum, atque adeo illud mereri omnem pœnam possibilem. Hoc etiam affirmare videtur Sanctus Athanasius in Evangelium de Passione & cruce Domini, ubi loquens de peccato mortali ait gravitatem malitiæ ejus excedere omne supplicium, & propter excessum hujus gravitatis requirit satisfactionem Christi, personæ infinitæ. Sed non est opus huc recurrere, ut videbimus postea.

IX.

Ex quo capite insinuat aliqui peccatum mortale mereri

Id verò ideo insinuant nonnulli, nam aliqui, inquit, contingere posset, ut damnatus aliquis graviolem patiatur pœnam ob venialia peccata, quàm mortalia, imo posse aliquem ob civiles transgressiones statutorum Reipublicæ, tantam

vel etiam majorem mereri pœnam, quàm ob grave aliquod peccatum in Deum commissum. Unde, ut ait Suarez, & alii, licet Deus de facto pœnam solum finitam præfixerit cuius peccato mortali, quæ etiam semper infligitur, cum decreta Dei sint infallibilia, potuisset tamen aliam & aliam præfigere in infinitum, cui, inquit, in actu primo culpa est proportionata. Locum verò illum Apocalyp. 18. ubi dicitur de animâ peccatrice: *Quantum glorificavit se, & in delictis suis, tantum date ei tormentum & lucrum*, ait Suarez non esse intelligendum de proportionatione arithmeticâ, sed geometricâ, & justitiâ quâdam distributivâ, ut quantum unus excedit alterum in culpâ, tantum etiam excedat in pœnâ, licet nec unus, nec alter tantum puniatur quantum ejus culpa meretur. Sed nihil isthic his de rebus statuo, postea enim ad prædictum argumentum fusè respondebitur.

Adde hic cum Suariorum lib. 7. de Gratiâ, c. 23. *Lesio de perfectionibus divinis lib. 13. cap. 26.* Si peccatum aliquod cateroqui grave, committeretur ab homine, qui haberet invincibilem ignorantiâ Dei, non mereri tantum pœnæ, nec futurum peccatum mortale, cum sine cognitione aliquâ Dei non refundatur in actum malitiæ theologica, ut aiunt, sed solum philosophica seu deformitas merè contra regulam rationis naturalis, & consequenter merebitur tantum pœnam illi malitiæ conformem, quam opinionem ait Lessius esse communem Doctorum nostri temporis, & latè eam probavi Tomo præcedenti, disputatione centesima nona, videturque clara mens Divi Thomæ, tum alibi, tum 2. 2. q. 20. art. 3. ubi sic habet: *Quod si potest esse conversio ad bonum commutabile sine aversione à Deo, quamvis esset inordinata, non esset peccatum mortale: hæc ille.*

Cum ergo in æstimatione morali non tantum sit Deum amare, eique subjei, quantum illi non obedire, non potest per actum amoris & contritionis ad æqualitatem compensari offensa. Hæc pro ratione S. Thomæ dicta sunt, & probatione conclusionis à priori: præcipua tamen illius probatio, ut dixi, est communis consensus Patrum, eique maximè insistendum.

SECTIO SEXTA.

Utrum peccatum mortale habeat in se malitiam infinitam.

DIXIMUS peccatum mortale esse superioris ordinis ad omnem satisfactionem puræ creaturæ, quod licet satis sit ad ostendendum Incarnationem alicujus personæ divinæ simpliciter fuisse necessariam ad æquale pro eo pretium persolvendum, ejusque remissionem de condigno promerendam, operæ pretium tamen erit indagare ulterius, Utrum peccatum mortale non in superiore tantum gradu sit ad nostrâ bona opera, sed malitiæ insuper infinitæ.

Prima sententia, eaque satis frequens tum inter antiquos auctores, tum modernos, docet malitiam peccati mortalis esse infinitam: ita Sanctus Bonaventura in 3. dist. 20. art. 1. quæst. 3. Almaynus tractatu 3. Mor. cap. 20. Richardus in 3. Dist. 20. quæst. 4. Joannes Medina de satisfactione, quæst. 1. Coninck disp. 10. de Penitentia, dub. 2. Bacon. in 3. Dist. 2. q. 1. a. 2. Hurtado

omnem pœnam possibilem.

Quis pœna dicant non nulli tantum puniri aliam quantum peccatum videt, nec geometricâ.

X.

In peccatum commissum cum involuntariâ ignorantia Dei non refertur malitia theologica, si quis non est mortale.

XI.

Secundum Theologos non est tantum amare Deum, quantum illi non obedire.

Opportuna hic est insinuat peccati mortalis inquire.

Prima sententia affirmat mortale peccatum esse malitiam simpliciter infinitam.